

Հասարակություն

Յնց այսպես էլ ապրում ենք՝ ըստ Կովկասյան բարոմետրի

Կպատկերացնեի՞ք, որ հայաստանցիները որպես իրենց տան հարևան ամենաշատը չէին ուզենա տեսնել նույնասեռականների (25.4%), հետո միայն՝ թմրամոլների (24.1%) ու հանցագործների (18.5%): Պատմում ենք Կովկասյան բարոմետրի այս և բազում այլ կարևոր թվերի մասին, որոնց միջոցով կարելի է ավելի լավ ճանաչել մեր հասարակությանը:

Տեքստը՝ Սոնա Բալասանյանի

Գրաֆիկները՝ Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոն-Հայաստան հիմնադրամ

ԵՐԵՎԱՆ #75 | 2022

28.06.2022

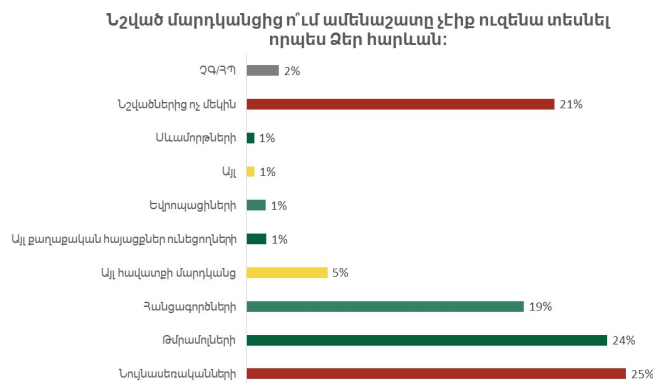

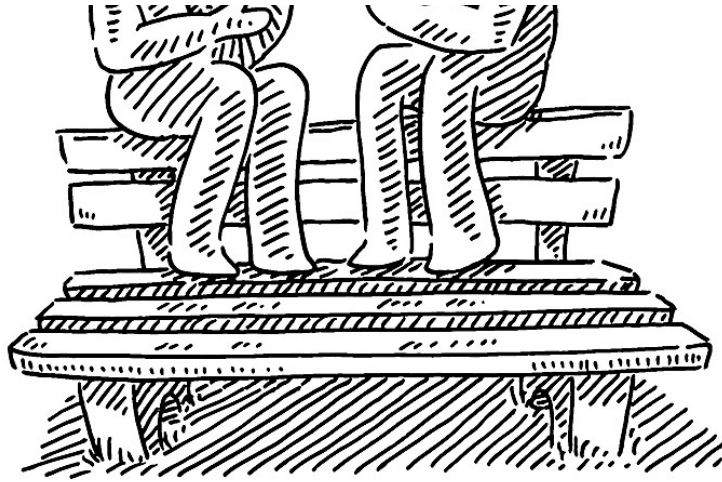
Սա վերաբերում է բոլորին

Քչերն են իրականությանը նայում հետազոտողի աչքերով: Երբ հարևանից կամ ընկերոջից ու նույնիսկ լրատվամիջոցից ինչ-որ բան ես լսում, մի պահ կանգ ես առնում ու մտածում. «Բայց արդյո՞ք սա վերաբերում է բոլորին, արդյո՞ք սա ամբողջ հասարակության մասին է, թե՞ պարզապես տեսակետ կամ մասնավոր դեպք է»:

Հասարակության մասին հետազոտական տվյալներից չես դադարում զարմանալ: Դրանք հանրության հետ «խոսում են» գիտությամբ հիմնավորված լեզվով՝ ցույց տալով, թե իրականում ով ենք մենք, ինչպես ենք տեսնում ինքներս մեզ, մեր իրականությունը, մեր առօրյան:

Այս հոդվածը գրված է շատ հետաքրքիր հետազոտության՝ Կովկասյան բարոմետրի տվյալների հիման վրա: Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոն-Հայաստանը Կովկասյան բարոմետրն իրականացնում է 2004 թվականից: Այս տարի Հայաստանում հարցմանը մասնակցել է 1648 հայաստանցի այնպիսի ընտրանքով, որը ներկայացնում է ամբողջ Հայաստանի պատկերը:

Ի՞նչ է մեզ պատմում Կովկասյան բարոմետրը

Պետության հետ մեր հարաբերությունները հեղափոխությունից հետո բավական դիսամիկ են: Օրինակ՝ կարծում ենք, որ ինքներս ենք որոշում մեր ճակատագիրը: Միևնույն ժամանակ, մեր 67,7%-ը կարծում է, որ մարդիկ երեխաների պես են, ու պետությունը պետք է ծնողի պես հոգ տանի մեր մասին: Հայաստանցիների ընդամենը 25,5%-ն է համաձայն, որ պետությունը (պետապարատը) մեր վարձու աշխատողն է, ու մենք պետք է տիրոջ նման վերահսկենք այն: Այստեղ գուցե իր «գործն» է անում մեր խորհրդային անցյալը, որի փլուզումը, մեր 67%-ի կարծիքով, վատ իրադարձություն էր:

Մի քիչ էլ քաղաքականությունից խոսենք. ո՞նց կարող էր Հայաստանում որևէ զրույց չհանգել այդ թեմային: Այս հարցում բոլորս շատ խառը մտքեր ունենք: Հեղափոխությունից հետո բավական ակտիվ են քաղաքական թեմաներով քննարկումները: Մեկ հանդիպում ես մարդու, որն ասում է՝ ամեն ինչ այնքան էլ վատ չէ, մեկ էլ ուրիշի, ում կարծիքով ամեն ինչ ուղղակի անտանելի վատ է: Այս վերջինը մի փոքր բոլորս ենք, հատկապես՝ երկուշաբթի օրերին:

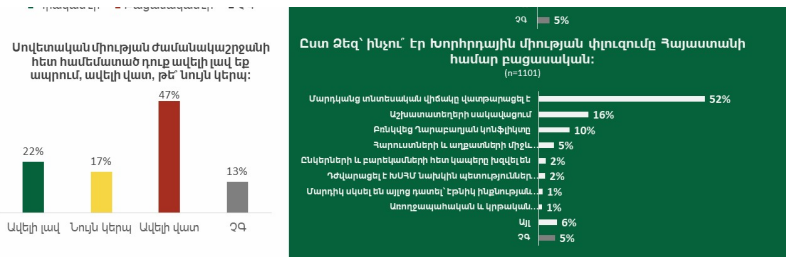

Ի՞նչ է իրականում մտածում հայաստանյան հասարակությունը

Ուրեմն, մեր 40%-ի կարծիքով՝ երկրի ներքին քաղաքականությունը սխալ ուղղությամբ է ընթանում: Եթե 2018 թ. հեղափոխությունից հետո մարդկանց 67%-ը համարում էր, որ մեր ներքին քաղաքականության ուղղությունը ճիշտ է, ապա 2021-ին գրեթե վերադարձել ենք այնտեղ, որտեղից սկսել էինք. ներքաղաքական ուղղությանը հավանություն է տալիս հայաստանցիների ընդամենը 17%-ը (2017-ին այս ցուցանիշը 8%-էր):

Նախորդ տարիների համեմատ մենք կորցրել ենք վստահությունը լրատվամիջոցների, կառավարության, Ազգային ժողովի ու դատարանների նկատմամբ: Ավելի շատ ենք վստահում Մարդու իրավունքների պաշտպանին (հիշեցնենք, որ հարցման ժամանակահատվածում պաշտոնավարում էր Արման Թաթոյանը) ու Եվրամիությանը: Լրատվամիջոցներն այս տարվա ամենաանվստահելի ինստիտուտն են՝ 69%-ը չի վստահում, ու Բարոմետրի պատմության մեջ առաջին անգամ է նման ցուցանիշ գրանցվում: Անվստահության հիմնական պատճառներն այն են, որ, մեր կարծիքով, լրատվամիջոցներն ուզում են մարդկանց մոլորեցնել (34%), որ դրանք հետևում են որևէ քաղաքական օրակարգի (23%), կամ որ պարզապես «քլիքեր» են հավաքում սոցիալական հարթակներում (20%):

Չետաքրքիր է, որ մարդիկ սկսել են ավելի շատ վստահել քաղաքական կուսակցություններին (40%) (առողջապահական ու կրթական համակարգերից հետո), գուցե որովհետև համընդհանուր անվստահության ֆոնին որևէ նոր քաղաքական ո՛ւժ ենք փնտրում: Տեսնո՞ւմ եք՝ ինչ օպտիմիստ ենք:

Նախկինների ու ներկաների մասին

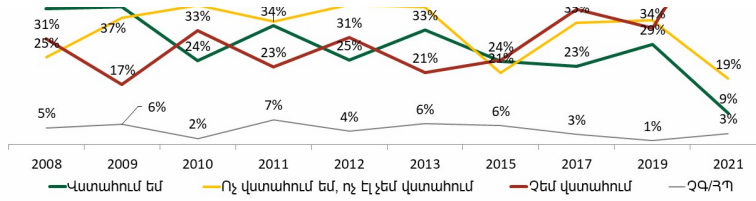
Հայաստանցիները կարծում են, որ Լևոն ՏերՊետրոսյանի ժամանակաշրջանի հիմնական հաջողություններն Արցախյան առաջին պատերազմում հաղթանակը (20%) և Հայաստանի անկախացումն ու միջազգային ճանաչումն (15%) են: Ռոբերտ Քոչարյանի ժամանակաշրջանի հիմնական հաջողությունը, ըստ 25%-ի, տնտեսական աճն էր: Սերժ Սարգսյանի ժամանակաշրջանը, ըստ հարցվածների, գրեթե հաջողություններ չի բերել (54%): Իսկ Փաշինյանի ժամանակաշրջանը՝ կոռուպցիայի նվազեցումը և Հայաստանին ժողովրդավար դառնալու հույս տալը հայաստանցիները համարում են հիմնական երկու հաջողությունները (10-ական %), բայց 54%-ը հիշատակում է պատերազմը տանուլ տալը:

Այս թվերից հետո զարմանալի չէ, որ հարցվածների կեսից ավելին կարծում է, թե մարդիկ պետք է մասնակցեն իշխանության դեմ բողոքի ակցիաների: Միաժամանակ, 80%-ի կարծիքով քաղաքականությունն ու կառավարումն այնքան խճճված են, որ մեզ պես մարդիկ չեն կարող հասկանալ, թե իրականում ինչ է կատարվում:

Առհասարակ, մեր ընդհանուր մոտեցումներից ակնհայտ է, որ մենք հետպատերազմյան որոշակի ընկճված մթնոլորտում ենք. առաջին անգամ երկրում գլխավոր խնդիրը խաղաղության բացակայությունն է համարվել (42%): Չնայած դրան՝ մեր 78%-ը լավատես է ապագայի հարցում, բայց կարևոր է նշել, որ մարդիկ ավելի լավատես են իրենց անձնական ապագայի հանդեպ (73%), այն էլ՝ երբ ավելի երիտասարդ տարիքում են: Դե իսկ 70%-ն էլ չի ցանկանում լքել երկիրը:

Արցախյան հարցը՝ ուշադրության կենտրոնում

Արցախյան հարցը մեր ուշադրության կենտրոնում է, բայց չունենք համընդհանուր համաձայնություն անվտանգության տարբեր համակարգերին անդամակցելու, մեր ինքնավարության, անվտանգության հետ կապված: Չարմացած չեք, չէ՞: Ռուսաստանի նկատմամբ մեր վստահությունը պարբերաբար ընկնում է. այն 2013 թվականի 83%-ից արդեն դարձել է 35%՝ 2021-ին: ՆԱՏՕ-ին Հայաստանի անդամակցմանը կողմ է հարցվածների 29%-ը, Եվրամիությանը՝ 30%-ը, ԵԱՏՄ-ին՝ 26%-ը:

CRRCArmenia

Կարևորը՝ հասկանալ

Յոգևեցի՞ք թվերից: Էլ չենք տանջի, բայց այս ամենը Բարոմետրի 10%-ն էլ չէր: Կարևոր է ոչ միայն կողմնորոշվել, թե որն է անձամբ մեր դիրքորոշումն այս կամ այն սոցիալական, մշակութային կամ քաղաքական հարցում, այլ նաև փորձել հասկանալ ամբողջ հասարակության տրամադրությունը: Այս թվերը պետք է ուղենիշ լինեն թե՛ յուրաքանչյուրիս, թե՛ բիզնեսի, հասարակական կազմակերպությունների, պետական ինստիտուտների և քաղաքական դաշտի համար: Իսկ ՅԵԿԿ-Յայաստանը խոստանում է պարբերաբար զարմացնել, տիրեցնել, ուրախացնել և երբեմն էլ ավոտյան սուրճի արարողության ընթացքում զբաղեցնել ձեզ հետաքրքիր տվյալներով:

Մեր մասին

Մեդիա կիտ

Որտեղից վերցնել